

Hieronder vind je 50 veel gestelde vragen over natuurbrandpreventie in Nederland, inclusief beknopte antwoorden gebaseerd op actuele praktijkadviezen, brandweerinformatie en kennis van Nederlandse natuurbrandrisico's.

1. Algemene vragen over natuurbranden

1.1 Wat is een natuurbrand?

Een natuurbrand is een brand in een natuurgebied, zoals bos, heide, duinen of natuurgrasland.

1.2 Waar komen natuurbranden in Nederland het meest voor?

Voorals in droge, bosrijke gebieden zoals de Veluwe, de Utrechtse Heuvelrug, Brabantse natuur - veengebieden, Limburgse heide en het duingebied in het kustgebied.

1.3 Wanneer is het risico op natuurbrand het grootst?

Tijdens droge periodes, vooral in het voorjaar en de zomer. Maar, een natuurbrand kan het hele jaar ontstaan.

1.4 Wat veroorzaakt de meeste natuurbranden?

Menselijk handelen, zoals onvoorzichtig omgaan met vuur, sigarettenpeuken of barbecueën op vast brandstoffen [vonken].

1.5 Kan bliksem ook natuurbranden veroorzaken?

Ja, blikseminslag is een natuurlijke oorzaak, maar komt veel minder vaak voor dan menselijke oorzaken.

1.6 Hoe snel kan een natuurbrand zich verspreiden?

Afhankelijk van wind, droogte en brandstof beschikbaarheid van vegetatie kan een brand zich zeer snel uitbreiden.

1.7 Wat zijn de gevolgen van een [onbeheersbare] natuurbrand?

Schade aan natuur, dieren, infrastructuur, recreatie en mogelijk gevaar voor mensen.

1.8 Hoe groot is de kans op een natuurbrand in Nederland?

De kans neemt toe door klimaatverandering en langere droge periodes.

1.9 Zijn natuurbranden in Nederland te vergelijken met die in Zuid-Europa?

Nee, ze zijn doorgaans kleiner door snel ingrijpen van de brandweer, maar kunnen lokaal wel grote impact hebben. In Nederland wordt de natuur intensiever gebruikt en daarmee is de kans op vroege signalering van een brand groot.

1.10 Worden natuurbranden altijd direct ontdekt?

Niet altijd. Soms duurt het even voordat een brand wordt opgemerkt, vooral in afgelegen gebieden.

2.Preventie en voorbereiding

2.1 Wat is natuurbrandpreventie?

Alle maatregelen en activiteiten om het ontstaan en de verspreiding van natuurbranden te voorkomen.

2.2 Wie is verantwoordelijk voor natuurbrandpreventie?

Eigenaren en beheerders van natuurgebieden, die hierover geadviseerd worden door de veiligheidsregio's. Zij werken samen met de gemeenten en provincie. Dit geldt ook voor risicovolle objecten [zoals recreatieondernemingen en zorginstellingen].

Maar we vragen ook altijd aan iedereen om zijn of haar eigen verantwoordelijkheid te nemen en te helpen een natuurbrand te voorkomen.

2.3 Wat doet de brandweer aan preventie?

De brandweer adviseert, geeft voorlichting, oefent in natuurgebieden en werkt samen met beheerders aan risicobeperking.

2.4 Wat kan ik zelf doen om een natuurbrand te voorkomen?

Geen open vuur maken, afval opruimen, niet roken in natuurgebieden en auto niet in hoog gras parkeren.

2.5 Mag ik barbecueën in het bos of recreatieplassen?

Meestal niet, zeker niet bij verhoogd risico (fase 2). Check lokale regels. Barbecue op vaste brandstoffen moet vanwege vonkvorming zoveel mogelijk worden voorkomen.

2.6 Hoe weet ik of er een verhoogd natuurbrandrisico is?

Kijk op www.natuurbrandrisico.nl of bij de ingang van natuurgebieden. Meld je

aan voor de gratis emailservice op natuurbrandrisico.nl Bij een fasewisseling ontvang je een email. Zo ben je altijd op de hoogte.

2.7 Wat is fase 2 bij natuurbrandrisico?

Een periode met extra alertheid, waarin open vuur en roken vaak verboden zijn in of nabij een natuurgebied. In deze fase geldt een stookverbod. De brandweer kan besluiten, afhankelijk van de verwachte ontwikkelsnelheid van een brand, twee blusvoertuigen gelijktijdig in te zetten.

2.8 Welke vegetatie is het meest brandbaar?

Dode vegetatie is het meest brandbaar. Denk hierbij aan droog gras, heide, dennennaalden en tak- en top hout. Daarnaast kan levende vegetatie als de sapstroom stil staat [voorjaar] brandgevaarlijk zijn. Denk o.a. aan heide, struikgewas en grassen.

Naaldbomen [bv. grove den en coniferen] zijn in het algemeen brandbaarder dan loofbomen.

2.9 Kan ik bomen of struiken verwijderen om brand te voorkomen?

Dit mag alleen met toestemming van gemeente of provincie, afhankelijk van de locatie. Als het mogelijk is vervang dan naaldbomen voor loofbomen. Loofbomen zijn minder brandbaar dan naaldbomen. Daarnaast is het verstandig om naaldbomen, als ze niet verwijderd kunnen worden, op te kronen. Dit betekent het verwijderen van takken die lager op de stam groeien.

2.10 Wat is een brandgang?

Een strook met verminderd brandbare vegetatie die dient als barrière tegen branduitbreiding.

3. Beheermaatregelen in natuurgebieden

3.1 Welke maatregelen nemen beheerders?

Brandgangen aanleggen, vegetatiebeheer, afval verwijderen en samenwerking met hulpdiensten.

3.2 Worden er oefeningen gehouden in natuurgebieden?

Ja, brandweer en beheerders oefenen samen om goed voorbereid te zijn.

3.3 Hoe wordt de bereikbaarheid voor hulpdiensten gegarandeerd?

Door toegangswegen en paden vrij te houden en goed te onderhouden. Hiervoor is een intensieve samenwerking met natuurbeheerders opgezet.

3.4 Wat is een gebiedsgerichte aanpak?

Samenwerking tussen alle betrokken partijen om natuurbrandrisico's per gebied te verkleinen.

3.5 Wat is 'voorbranden' 'beheersbranden' en wordt dat in Nederland toegepast?

Voorbranden is gecontroleerd branden om brandstof weg te nemen in het gebied waar naartoe de brand zich ontwikkelt; het wordt beperkt en onder strikte voorwaarden toegepast.

Beheersbranden worden uitgevoerd door een natuurbeheerder als natuur beheermaatregel om brandstof in een gebied te verminderen en verjonging van vegetatie te realiseren. Dit gebeurt altijd in een situatie waarin de weersomstandigheden een beheersbrand toelaten. Soms is dit in het bijzijn van de brandweer.

3.6 Hoe wordt het risico per gebied bepaald?

Op basis van gebiedskenmerken zoals vegetatie, toegankelijkheid, historische branden en de aanwezigheid van risicovolle objecten behorend bij infra, recreatie, zorg en wonen en werken.

3.7 Welke rol speelt de gemeente bij natuurbrandpreventie?

De gemeente kan vuur- en rookverboden instellen en toezicht houden op naleving. Daarnaast kan een gemeente [in samenwerking met de veiligheidsregio] een voorlichtingscampagne voeren.

3.8 Kunnen bewoners rondom natuurgebieden iets doen?

Ja, bijvoorbeeld tuinen brandveilig inrichten en geen brandbare materialen tegen of dicht bij het huis of andere objecten plaatsen. Kijk voor tips en adviezen op www.brandweer.nl/natuurbrandvoorkomen

3.9 Wat is het belang van samenwerking tussen partijen?

Effectieve preventie en bestrijding vraagt om afstemming tussen beheerders,

brandweer en overheden. Een goede preventie kan niet zonder een goede samenwerking van deze organisaties.

3.10 Wat gebeurt er na een natuurbrand?

Evaluatie, herstel van het gebied en soms aanpassing van het beheer.

4. Wat te doen bij een natuurbrand

4.1 Wat moet ik doen als ik een natuurbrand zie?

Bel direct 112, geef locatie door en ga zelf op veilige afstand staan. Je kunt ook de 112NL app gebruiken. Dan weet de meldkamer jouw locatie direct. Wees je bewust dat je in de natuur niet altijd bereik hebt.

4.2 Moet ik proberen zelf te blussen?

Nee, alleen als het veilig en kleinschalig is. Anders altijd hulpdiensten inschakelen, nadat je jezelf en andere mensen die hulpbehoevend zijn in veiligheid hebt gebracht.

4.3 Hoe weet ik of ik moet evacueren?

Volg instructies van de hulpdiensten en blijf op de hoogte via NL-Alert of lokale media. Controleer of NL-Alert geïnstalleerd is op uw telefoon.

4.4 Wat als ik ingesloten raak door vuur?

Blijf kalm, zoek een open plek met het liefst een verharde ondergrond en voldoende ruimte zonder begroeiing om je heen en dek je huid af tegen hitte. Bel 112.

4.5 Hoe waarschuwt de brandweer bij grote branden?

Via NL-Alert, sirenes, sociale media en lokale omroepen.

4.6 Kan ik met de auto vluchten bij een natuurbrand?

Ja, als de weg vrij is. Rijd weg van de brand en volg aanwijzingen van hulpdiensten. Het kan ook zijn dat een ontruiming op basis van lopen plaats vindt. Volg ook in die situaties altijd de aanwijzingen van de hulpdiensten op.

4.7 Wat als ik op een camping sta tijdens een natuurbrand?

Volg de instructies van de campingbeheerder en hulpdiensten. Wees voorbereid op evacuatie. Nieuw op een vakantie terrein? Check meteen de nooduitgangen en de vluchtroutes.

4.8 Zijn er speciale vluchtroutes in natuurgebieden?

Sommige gebieden hebben aangegeven vluchtroutes. Let op de borden en instructies ter plaatse.

4.9 Wat moet ik doen met huisdieren bij natuurbrandgevaar?

Houd ze bij je en zorg dat je ze snel kunt meenemen bij evacuatie.

4.10 Hoe kan ik mezelf beschermen tegen rook?

Blijf uit de rook, sluit ramen en deuren en [indien aanwezig: sluit rolluiken of blinden] volg de adviezen van hulpdiensten.

5. Wetgeving, beleid en toezicht

5.1 Welke wetten gelden voor natuurbrandpreventie?

Wet op de Veiligheidsregio's, omgevingswet en diverse hieronder vallende besluiten en lokale verordeningen.

5.2 Wie houdt toezicht op naleving van vuurverboden?

Gemeente, politie, boa's en soms terreinbeheerders.

5.3 Is het verboden om te roken in natuurgebieden?

Het advies is om niet te roken in de natuur. Een terreinbeheerder kan een rookverbod instellen. Als je rookt in de natuur, neem de sigaret dan mee naar huis. Toch weggooien in de natuur? Check dan of de sigaret volledig gedooft is en gooi deze in de afvalbak.

5.4 Wat gebeurt er als ik het vuurverbod overtreed?

Je kunt een boete krijgen en aansprakelijk worden gesteld voor schade.

5.5 Wordt er gehandhaafd op illegale kampvuurtjes?

Ja, dit wordt streng gecontroleerd, vooral bij verhoogd risico.

5.6 Zijn drones toegestaan bij natuurbrandgevaar?

Nee, drones kunnen hulpdiensten hinderen en zijn vaak verboden bij incidenten.

5.7 Mag ik afval verbranden in de natuur?

Nee, dit is verboden en zeer gevaarlijk.

5.8 Wat doet de overheid aan bewustwording?

Campagnes, informatieborden en samenwerking met o.a. media, brancheorganisaties en scholen.

5.9 Waar vind ik actuele informatie over natuurbrandrisico?

Op www.natuurbrandrisico.nl en via de veiligheidsregio's.

5.10 Wat is het doel van natuurbrandpreventie?

Het beschermen van mens, dier, natuur en eigendommen tegen de gevolgen van natuurbranden.

Deze lijst is gebaseerd op actuele informatie en adviezen van onder meer Brandweer Nederland, Staatsbosbeheer, VBNE, NIPV en veiligheidsregio's. Voor meer details en actuele risico's kun je terecht op de genoemde websites of bij je lokale brandweer.